

Finansdepartementet

Avdelningen för offentlig förvaltning, Enheten för statlig förvaltning

Skriftlig dokumentation av samråd avseende Sveriges handlingsplan för Open Government Partnership 2023 – 2025 den 12 december 2023

Deltagare

Civilsamhällsorganisationer som deltog vid samrådet:

- Barncancerfonden
- Forum idéburna organisationer med Social inriktning
- Foundation for Public Code
- Fremia
- Funktionsrätt Sverige
- Föreningen för Digitala Fri- och Rättigheter
- Giva Sverige
- Open Knowledge Sweden
- Sveriges föreningar
- Transparency international Sverige
- Wikimedia Sverige

Vid mötet deltog även

- Finansdepartementet (sammankallande)

- Myndigheten för digital förvaltning
- NOD, Nationellt organ för dialog och samråd mellan regeringen och det civila samhället
- Forskare från Försvarshögskolan

Inledning och presentation

Finansdepartementet hälsade välkomna till mötet och samtliga närvarande presenterade sig.

Information

Information om Open Government Partnership

Finansdepartementet informerade övergripande om Open Government Partnership (OGP) och redogjorde för bl.a. följande. Sverige är sedan 2011 medlem i OGP, ett internationellt samarbetsorgan. Som medlemsland har Sverige åtagit sig att verka för OGP:s värden: främja öppen förvaltning, utveckla medborgarsamverkan, motverka korruption, utnyttja ny teknik för att stärka styrningen av den offentliga förvaltningen.

Som medlem i OGP ska ett antal standarder uppfyllas. Bl.a. ska medlemsländer hålla samråd med civilsamhället två gånger årligen, ta fram en handlingsplan och tillhandahålla och tillgängliggöra information om arbetet med OGP. Sveriges information finns tillgänglig på följande sida: [Sveriges handlingsplan för Open Government Partnership 2023–2025 - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/press/2023/04/sveriges-handlingsplan-for-open-government-partnership-2023-2025/).

Arbetet i OGP följer en cykel och bygger på att länder tar fram handlingsplaner med åtaganden som man arbetar med under handlingsplanens giltighetstid. Civilsamhället finns med både under framtagandet och implementeringsfasen. Sverige har tagit fram en ny handlingsplan för OGP för perioden 2023–2025. Den föregicks av ett par samråd med civilsamhället. I implementeringsfasen är fokus på att implementera de åtaganden som Sverige tagit fram. Samrådet syftar till att informera om det arbete som pågår samt att lyssna in civilsamhällets perspektiv på digitaliseringens möjligheter för ökad öppenhet och transparens, ökat förtroende för den offentliga förvaltningen samt för antikorrupsionsarbetet.

Under hösten har OGP:s utvärderingsorgan IRM utvärderat processen för framtagande av den nya handlingsplanen. Sverige har uppnått godkänt resultat och utvärderingen finns tillgänglig på OGP:s hemsida och även på regeringens hemsida.

Information om Sveriges handlingsplan för OGP 2023 – 2025

Finansdepartementet informerade om den handlingsplan som togs fram under våren 2023 och som inkluderar fyra åtaganden. Statusen för arbetet med implementeringen av dessa redogjordes för enligt nedan.

1. Antagande av Open Data Charters stadga

Finansdepartementet informerade om det första åtagandet avseende antagande av Open Data Charters stadga och uppgav bl.a. följande. Regeringen beslutade den 30 mars 2023 att Sverige skulle anta den internationella organisationen Open Data Charters (ODC) stadga och verka för de principer om öppna data som organisationen har fastställt i denna. ODC är en internationell organisation som samlar regeringar och organisationer för att verka för att data från den offentliga förvaltningen ska vara mer öppna och lättillgängliga samtidigt som de enskildas rättigheter tillvaratas.

En stadga med sex principer har utvecklats som länder, företag och organisationer kan följa för att utveckla arbetet med, och därmed värdet av, öppna data. Principerna kombinerar förmågor och ambitioner för transparens, inkluderande och ansvarstagande inom offentlig förvaltning där öppna data är nyckelresursen.

2. Särskild kontaktpunkt samt genomförande av principer om öppna data

Myndigheten för digital förvaltning (Digg), som har getts i uppdrag av regeringen att ansvara för genomförandet av ODC:s stadga med principer för tillgängliggörande av data, samt att vara kontaktpunkt gentemot organisationen, redogjorde för arbetet med det andra åtagandet.

Digg redogjorde för arbetet med att integrera arbetet med genomförandet av ODC-principerna med Sveriges dataportal¹, samt att tydliggöra kopplingen mellan ODC-principerna, Nationella principer för att tillgängliggöra

¹ <https://www.digg.se/digitala-tjanster/sveriges-dataportal>

information², FAIR-principerna³ som används bland annat för forskningsdata, samt eventuellt även principer kopplade till interoperabilitet (EIF⁴). Vidare redogjordes för arbetet med att lägga ut ODC:s aktivitetslista för implementering samt uppföljningen av denna på Sveriges dataportal. Digg informerade därutöver om deltagande i regelbundna webbmöten som ODC håller för att olika länder ska kunna dela och inspireras av varandras arbete.

3. Inköpsdata

I ovan nämnda uppdrag till Digg ingår även att främja tillgången av öppna data som kan bidra till insyn och delaktighet i offentlig förvaltning, särskilt offentliga inköpsdata. Myndigheten redogjorde för arbetet med åtagandet och informerade om att bl.a. Kolada (nyckeltal från kommuner och regioner) nu går att söka via Sveriges dataportal. Vidare gavs information om att Digg i arbetet med inköpsdata 2024 kommer att utgå från tidigare insatser, omvärldsbevaka, analysera, testa och föreslå lösningar för tillgång till öppna offentliga inköpsdata.

4. Utveckla arbetet mot korruption

Finansdepartementet redogjorde för sin syn på åtagandet att utveckla arbetet mot korruption. En av de viktigare åtgärderna för att uppfylla åtagandet är den handlingsplan mot korruption och otillåten påverkan som regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2024. Finansdepartementet framförde en förhoppning om att kunna berätta mer om handlingsplanen mot korruption och otillåten påverkan under kommande samråd.

Diskussion

Efter informationspasset fördes en diskussion. En sammanfattning av diskussionen redovisas nedan.

1. Syften och nyttor med datadelning för samhällsutvecklingen.

Det lyftes att den data som finns framför allt är från offentlig sektor, men att det finns behov av att även redovisa data för civilsamhället och det behövs mer data från idéburen sektor. Det framfördes att nyttan av datadelning är

² <https://www.digg.se/kunskap-och-stod/oppna-och-delade-data/offentliga-aktorer/nationella-principer-for-att-tillgangliggöra-information>

³ <https://www.kb.se/samverkan-och-utveckling/oppna-tillgang-och-bibsamkonsortiet/oppna-tillgang/fair.html>

⁴ <https://joinup.ec.europa.eu/collection/nifo-national-interoperability-framework-observatory/european-interoperability-framework-detail>

stor och att många i civilsamhället tjänar på att data delas. Vidare framfördes att det bör uppmärksammas att det finns en kostnad att inte dela data. Det framfördes att det civila samhället kan använda data på ett sätt som det offentliga inte har resurser att göra, t.ex. Wiki loves Earth där naturreservat fotograferas och kopplas samman med data från Naturvårdsverket. Möjligheten att kunna sammankoppla data ses som viktig. Det påpekades att det finns en kunskapslucka om data i civilsamhället kring hur man kan nyttja och dra nytta av öppna data. Öppen källkod lyftes som viktig för att skapa förtroende för det offentliga samt bidra till öppenhet och transparens. Vidare påpekades att öppna data bör vara i ett användarvänligt format som går att dela digitalt, inte i pdf:er. Det lyftes även att många register, t.ex. Bolagsverkets register för verkliga huvudmän, borde öppnas och i andra fall automatiseras; det finns dels en resursaspekt men det skapar även transparens och motverkar korruption.

2. Tillgängliggörande av datamängder för att bidra till transparens och insyn i den offentliga förvaltningen.

Det diskuterades vilka datamängder utöver inköpsdata som är viktiga att tillgängliggöra för att bidra till transparens och insyn i den offentliga förvaltningen. Här angavs register för idéburen sektor, leverantörsreskontra, fakturainformation, kedjan av upphandling, en samlad plats för remisser från Regeringskansliet och vilka kontakter som tas med regeringen (lobbyregister) som exempel på intressanta data. Det framfördes att data som kan göras tillgänglig i digital form också borde göra det, som ett komplement till offentlighetsprincipen. Vidare lyftes behov av att sänka rapporteringsbyråkratin i syfte att öka konkurrensen. Avseende upphandlingsdata uppmärksammades att det i Finland och Ukraina finns goda exempel. Vidare lyftes att det är svårt att på förhand veta vilken nytta som finns och att värde kan uppstå i datamängder som ingen på förhand sett nytta i. Finansdepartementet informerade om att en parlamentarisk kommitté har tillsatts som bl.a. getts i uppdrag att överväga om det finns behov av att ytterligare stärka transparensen i det politiska beslutsfattandet genom en reglering som ställer krav på transparens och insyn i kontakter mellan politiska beslutsfattare och lobbyister.

3. Tillgängliggörande av datamängder för att bidra till transparens och insyn i den offentliga förvaltningen.

Angående regeringens handlingsplan mot korruption diskuterades utmaningarna och möjligheterna i arbetet mot korruption och otillåten

påverkan. Här lyftes åter behovet av öppen källkod vilket skulle öka möjligheten till medborgarinsyn och skapa transparens. Vidare lyftes öppna standarder och öppna informationsmodeller som hjälp för att komma igång med att tillgängliggöra data. Därutöver framfördes behov av tydligare ”open by default” och att det t.ex. finns behov av att tydliggöra vilken data som omfattas av undantaget från upphovsrätt. Även användandet av tydliga öppna licenser kan spara arbetstid. Det framfördes även att en ny handlingsplan inte bara borde rikta sig till offentlig förvaltning utan även inkludera åtgärder med bäring på arbetet mot korruption i privat sektor.

Avslutning

Mötet avslutades med besked om att dokumentation kommer finnas tillgänglig på regeringens hemsida för OGP och Finansdepartementet tackade mötesdeltagarna för sin medverkan.